

Інтеграція релокованого бізнесу в життя громади

Олександр Лихотоп

заст. нач. відділу проєктів
АТ "Прозорро.Продажі"

oleksandr.lihotop@prozorro.sale

prozorro
продажі

Трішки про проект релокації

Релокація — державний проект **з відновлення економіки**

шляхом переміщення підприємств
у безпечні регіони.

Головні задачі програми:

- максимально **зберегти** активи, потужності та робочі місця;
- допомогти **відновити роботу** на користь економіки держави;
- допомогти **інтегруватися** на новому місці

Трішки про проект релокації

Прозорро.Продажі розробило цифрову платформу relocate.prozorro.sale, яка упорядкувала та прискорила розгляд заявок.

1908

опрацьовано

814

релоковано

45

повернулося

216

в процесі*

824

зупинено:

- відмовились
- неможливо
- відхилено

Допомога держави і громад

Програма покликана **допомагати:**

- з **перевезенням** на нову локацію;
- підібрати **місце розташування** для потужностей підприємства;
- **розселити** працівників та **знайти нових** співробітників;
- відновити **логістику, закупівлі** сировини та знайти **ринки збуту**.

На цьому етапі вирішальну роль мають **проактивність** громади та її індустріальна і логістична **привабливість**.

Що може
зробити
громада

Оцінити свої потреби

- наявні проблеми / потреби (мапа)
- як вони можуть бути вирішені
- як і які саме релоковані підприємства можуть допомогти у цьому
  - певні КВЕДи
  - розмір підприємства
  - потреби підприємства
- ви просто хочете допомогти

Що може
зробити
грумада

Оцінити власні **можливості**

- зручне розміщення і сполучення;
- приміщення (виробничі, склади, офісні, спеціалізовані);
- паркувальні майданчики;
- хороший зв'язок / інтернет;
- розселення персоналу;
- нові працівники із місцевих жителів (релокується 25-30% персоналу);
- додаткові привабливі особливості
- *індустріальні парки.

Аукціони під час війни: приватизація, оренда, земля

Релокація

З початком повномасштабної війни бізнес шукає можливості, куди можна релокуватися із зони ризику.

Нові площі

Під час війни багато бізнесів втратили нерухомість та площі для ведення бізнесу. Об'єкти, виставлені державою та громадами на приватизацію, дозволяли відновити або продовжити бізнес-активність.

Бізнес під ключ

Приватизація дає можливість отримати через онлайн-аукціон бізнес під ключ. Так, наприклад, новий власник спиртзаводу зможе просто переоформити ліцензію на себе, а не отримувати з нуля нову.

Унікальні об'єкти

Держава тримає унікальних об'єктів, які лише вона може виставити на приватизаційні аукціони. Це порти, спиртзаводи, обленерго по країні.

Що може
зробити
громада

Про вас мають знати

- використовуйте доступні ЗМІ
  - веб-сайт, соцмережі
  - форуми
  - традиційні ЗМІ
- контакуйте з ВЦА і ГО
- слідкуйте за донорськими ініціативами і взаємодійте з ними
- відвідуйте тематичні заходи
- призначте контактну особу

Плануйте
наперед

Релоковані підприємства стають **часткою громади**:

- підприємства це люди: поселення, інформація, допомога, комунікація з органами влади та з локальним бізнесом;
- підприємці не мають почуватися чужинцями;
- підприємства хочуть повернутися додому: навіть у такому випадку вони можуть організувати філію або представництво — важливо створити умови для цього;
- підприємства, які не повернулися з тих чи інших причин, шукають нові можливості

Доступні кредити 5-7-9

єРобота

Гранти на власну справу

Підтримка бізнесу
в умовах війни

Державні та донорські програми, приватні ініціативи
підтримки підприємців в умовах війни

Успішні приклади

Закарпатський ІТ-кластер

На Закарпаття перемістилося понад 100 ІТ-компаній та 30 тис. спеціалістів цієї сфери.

Ще з квітня 2022 року презентувала проєкт «Закарпатського ІТ-кластеру». Область підготувала майже **600 локацій** для переміщених бізнесів.

Запровадили також **програму «33-33-33»**. По 33% мають виділити релоковані бізнеси, область та місцева влада на будівництво модульних містечок. Саме у них житимуть переміщені працівники підприємств.

Крім того, на Закарпатті:

- створили **онлайн-базу** вільних майданчиків для ведення бізнесу з описом характеристик;
- надали **податкові консультації** бажаючим з питань перереєстрації бізнесу;
- розробили **перелік вільних земельних ділянок**, якими можна скористатися на пільгових умовах (загальна площа — 170 Га).

Міський голова Хотину Андрій Дранчук ініціював створення **бізнес-хабу «Хотин Invest»**, де евакуйовані бізнеси **змогли відкрити свої офіси безкоштовно**. Представники голови контактували з власниками компаній та розповідали про переваги місцевості. До громади за цей час переїхало сім підприємств. Серед них, зокрема, один з найбільших вітчизняних виробників велосипедів — «Velotrade».

За словами директора компанії Миколи Ткаченка, рішення про релокацію довелося прийняти після потрапляння ворожої ракети до одного з цехів. Топменеджер зізнається, що йому зателефонувало багато представників громад, але найбільш сприятливі умови запропонували саме у Хотині. Тут компанія розташувала склад, а виробництво розгорнула за 60 км — у місті Борщів.

Буковина

Відомий книжковий магазин Yakaboo релокувався у перші дні повномасштабної війни. Потрібно було терміново рятувати активи, адже склад опинився у зоні бойових дій. Тож власники бізнесу найняли 30 фур, щоб перевезти на Буковину майже 1 млн книжок та обладнання.

З пошуком нового приміщення на 2 тисячі квадратних метрів **допомогла влада громади**. Компанії надали можливість орендувати його **на пільгових умовах**. У цьому ж приміщенні обладнали тимчасове житло для персоналу. Влада допомогла організувати для них триразове харчування.

Після релокації компанія надала роботу 70 спеціалістам: своїм постійним працівникам, вимушеним переселенцям та місцевим мешканцям.

Вінниччина

Лариса Боден, співвласниця бренду килимів Vanda Rugs, релокувала виробництво з Каховки.

Найкращу пропозицію внесла громада Вінниці: **приміщення** технікуму та **безкоштовне житло** для працівників.

Додатково зустріч з підприємницею **ініціювала місцева влада** міста Косів. Вона проявила велике зацікавлення та запропонувала найбільш лояльні умови для швидкого відновлення роботи. У містечку працює Косівське училище прикладного та декоративного мистецтва, що теж стало чинником для вибору: декілька студентів навчального закладу вже проходять стажування й готуються стати до роботи.

Зараз підприємство вже працює та відвантажує замовлення.

Інтеграція ВПО

prozorro
продажі

- навантаження на освіту, медицину, соціальну сферу
- культурні розбіжності
- нові професіонали, нові бізнеси — **ресурс для розвитку** громади
- важливо сприймати внутрішньо переміщених осіб не як тих, кому надаються лише певні соціальні послуги, а потрібно **соціалізувати, адаптувати, релокувати** бізнес, запропонувати для цього **належні умови**

- **база інформації** для ВПО
- **історії успіху**

- **донорські програми**

Інформаційна підтримка

інформація про законодавство, соціальні та медичні послуги, освітні та професійні можливості, контакти ГО тощо

Тернопіль: ГО "Освітньо-аналітичний центр розвитку громад" створила відеоролик/дорожню карту, який розповідав про громаду, Telegram канал, чат, роздрукував листівки, які роздавалися в місті, де реєстрували ВПО, сайт "Привітне Тернопілля".

Психологічна підтримка

індивідуальні консультації, групова терапія та онлайн-консультування

Люди у громадах збираються малювати, творити щось своїми руками, варити свічки, робити браслети тощо. Такі активності мають терапевтичний ефект. А коли місцеві мешканці долучаються до таких ініціатив – ненав'язливо сприяє знайомству людей між собою та прискорює процес інтеграції.

Юридична консультація

адвокати та представники громадських організацій, що спеціалізуються на правах людини

У Львівській області надається фінансова підтримка підприємствам, які переїжджають, щоб допомогти їм освоїтися та працювати, а також допомагають з житлом для працівників та надають гранти на закупівлю обладнання тощо.

Пошук роботи для ВПО

центри зайнятості та запуски спеціальних проєктів

Черкащина: благодійний фонд "Родина ЛГ" реалізував кілька проєктів з працевлаштуванням, в тому числі у сфері соціальних мереж та ІТ. Курси, проведені у рамках проєкту "Горизонт змін", дозволили людям знайти роботу у сфері, пов'язаній з цими напрямками.

- допомога із житлом
- тренінг / форум
- коворкінг
- благодійний ярмарок
- спортивний турнір
- творчий майстер-клас
- квест
- благодійна лотерея
- клуб талантів
- заходи для дітей

Комунікація

Довгострокове планування

Моніторинг практик і заходів (напр. decentralization.gov.ua)

Контакт із ГО та програмами (напр. [IREX](#), БФ [“Стабілізуєшен Суппорт Сервісез”](#) та ін.)

<https://www.prostir.ua/?news=intehratsiya-vnutrishno-peremischnykh-osib-u-mistsevi-hromady-scho-take-kreatyvnyj-hab-berezhn>

<https://gorokhivrada.gov.ua/socialna-integraciya-vnutrishno-peremischnykh-osib-00-34-14-23-03-2023/>

<https://decentralization.gov.ua/news/15929>

<https://legaid.gov.ua/novyny/forum-integracziya-vnutrishno-peremishhenykh-osib-na-ternopilshhyni-diyevi-instrumenty-ta-rol-rady-vpo/>

<https://shatsk.rayon.in.ua/news/555360-u-shatskiy-gromadi-realizovali-proekt-dlya-sotsialnoi-integratsii-pe-reselentsiv>

<https://www.irf.ua/peremozhczyi-konkursu-integracziya-vnutrishno-peremishhenykh-osib-do-zhyttya-v-novyh-gromadah/>

Інтеграція військових

- Порядок оформлення дублікату посвідчення УБД
- Ветеранські простори
- Надання статусів
- Житло та земля
- Ветеранське підприємництво
- Лікування та реабілітація
- Соціальна та професійна адаптація
- Гарантії та пільги
- Українська національна ідентичність
- Спорт ветеранів війни
- Вшанування та увічнення пам'яті
- Законодавство
- Корисна інформація для ветеранів

* [Організація психосоціальної допомоги ветеранам війни та членам їхніх сімей \(документ для громад, розроблений ОБСЄ та Мінветеранів\)](#)

Де брати інформацію

державна [платформа](#)
для розвитку
ветеранських
можливостей

**VETERAN
HUB**

[допомога](#) з переходом
до цивільного життя

[База знань](#) для
ветеранів і надання
підтримки особам
з інвалідністю

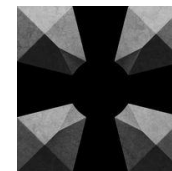
[Protez.Hub](#)
ресурс
для постраждалих
та фахівців

[СУВІАТО](#)
всєбічна підтримка
учасників бойових дій

[Реінтеграція](#), розвиток
та підтримка
ветеранських бізнесів

ПРИНЦИП
правовий [навігатор](#)
для військових, які
отримали поранення

** перелік не є
вичерпним, велика
кількість організацій
не представлена*

1. Як вирішується питання з блокуванням реєстрації накладних для релокованих підприємств, чи є системні зміни стимулювання залучення підприємств для релокації.
2. Можливість впровадження офшорних зон для релокованого бізнесу для збільшення кількості робочих місць жителів громади.
3. В нашій громаді на стадії затвердження концепція індустріального парку. В генерельному плані є ділянка для багатопверхової забудови. Як знайти бізнес для релокації на нашу територію?

“Централіс”, виробник труб, який запрацював взимку в Ужгороді.
- Ми з ними співпрацюємо з червня, вони переїхали з Нікополя. Це підприємство за програмою релокації використовувало усі доступні державні механізми – і безкоштовне транспортування виробництва залізницею, і створення умов для життя релокованих працівників, участь у різних грантових програмах. У них дуже грамотні юристи, вони цілеспрямовано працюють, по-сучасному. Запустилися вони у лютому – з кульками, церемонією – усе як в кіно, – розповідає закарпатський чиновник. За його інформацією, наразі у “Централісі” вже працює більш як сотня робітників, загалом планують влаштувати до тисячі. Це підприємство також діяло за принципом, коли разом із виробництвом релокувалася основна група спеціалістів і середнього рівня менеджери, вони згодом навчатимуть місцевих.

“Аякс”, бо ця компанія – не тільки потужний виробник, а й іміджева для регіону історія.

- Це справді світовий виробник, один із найкращих організаційних менеджментів у країні. Вони побудували свою роботу ще раніше і зараз накладають цей досвід на релоковане підприємство тут. Це молоді сучасні люди, які швидко адаптуються до різних обставин. Основна складова їхнього успіху – це програмний комплекс для систем сигналізації та захисту. Тобто, це – класна програма, яка працює на базі тієї інфраструктури, яку вони виробляють. У нас вони виготовляють і пристрої, і програми. Якщо на початку серед працівників було співвідношення 80 на 20, то зараз 60 на 40 (місцеві та приїжджі). Працюють тут не тільки закарпатці, вони привозять робітників зі Львівщини, Франківщини, компанія має окремі рекрутингові потужності, які на них працюють. Загалом там близько тисячі працевлаштованих громадян. Це достойна зарплата, соціальні гарантії, також працівники мають бронь від служби в армії. Ясно, що серед місцевих вони більш упевнено почувуються, ніж ті, хто офіційно не працює, це, відповідно, породжує певні бесіди про привілейоване становище релокованих. Але тут ідеться не про привілеї – це все про правильну побудову бізнесу, вони вміють і можуть забезпечити й побутову, і виробничу складову свого працівника, тож їхній працівник може почуватися десь краще, зніж дахто з жителів міста, куди вони релокувалися.

Перші, хто релокувався та почав виробництво – підприємство із переробки сміття “ТЕМП-Україна”.

- У травні вони вже експортували в Румунію, – каже Завидняк. – Вони за три місяці перенеслися, перезапустилися і навіть забронювали своїх працівників. Директор компанії кожен третій день приїжджав до нас в ОВА, ми надавали документальний супровід, консультували. Він задавав темп та отримав результат, – каже директор департаменту інфраструктури Закарпатської ОВА. Наразі підприємство працює уже рік, загалом тут 40 робітників, із них 30 – це харків'яни.

- Це представники середнього бізнесу. Після релокації мали проблему з сировиною – на Закарпатті, порівняно з Харковом, менше сміття, крім того, у них були специфічні запити: їм потрібна саме поліетиленова плівка, не ПЕТ-пляшки, яких всюди повно. Тому вони осіли на Іршавщині – там поруч “тепличні” села (Сільце, Заріччя, Приборжавське), домовлялися з людьми, і ті просто здавали їм свої відходи. Тобто, фермери не сушили голову, де утилізувати плівку, а бізнес мав сировину для виробництва. Доти фермерам треба було платити по 500 гривень за те, щоб цю плівку забирали на полігон, а тут проблема вирішилася сама собою, навіть знаємо, що виробник сировину купує у фермерів. Усі в плюсах! – каже Завидняк.

Підприємство продовжує роботу, вони повністю перереструктурувалися як